

Положенець Віктор Михайлович (1946–2024 рр.)

Положенець Віктор Михайлович народився 2 листопада 1946 р. у с. Забріддя Черняхівського району Житомирської області в багатодітній родині хліборобів. Вищу освіту здобув після закінчення Житомирського сільськогосподарського інституту в 1970 р., отримавши спеціальність вченого-агронома.

Свою трудову діяльність розпочав з 1971 р. спочатку молодшим науковим співробітником, а пізніше старшим науковим співробітником, керівником групи імунітету Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України. В 1973 р. вступив до аспірантури Всесоюзного науково-дослідного інституту картопляного господарства, а в 1976 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1994 р. захистив докторську дисертацію, а в 1995 р. – отримав наукове звання професора. В 1996 р. отримав наукове звання академіка Академії наук Вищої освіти України. Починаючи з вересня 1987 до червня 2016 рр. працював в Житомирському національному агроекологічному університеті, спочатку на посаді доцента, а згодом – професора, завідувача кафедри селекції і біотехнології, проректора з наукової роботи і міжнародних зв'язків та ректора Державної агроекологічної академії України. З жовтня 2016 р. розпочав трудову діяльність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України спочатку на посаді професора кафедри молекулярної біології, мікробіології та біобезпеки, а далі професором кафедри фітопатології ім. академіка В.Ф. Пересипкіна. У 2020–2024 рр. – завідувач лабораторії фітопатології і ентомології Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН. У 2023–2024 рр. професор кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б. М. Литвинова Державного біотехнологічного університету.

Положенець Віктор Михайлович, веде наукову діяльність у напрямку фітопатології, імунітету та селекції картоплі на стійкість до шкідливих організмів. Являється одним з організаторів створення генофонду картоплі на стійкість до патогенів грибного, бактеріального та фітогельмінтозного походження. Ним створено вихідні форми, які характеризуються високою резистентністю до хвороб і шкідників. Ці сортозразки знаходять широке використання в наукових установах та селекційних центрах України.

Він є співавтором 13 сортів картоплі зокрема: «Зарево», «Воловецька», «Віхола», «Луговська», «Світанок київський», «Українська рожева», «Пролісок», «Ромашка 8», «Либідь», «Бородянська рожева». Сорти «Луговська» і «Світанок Київський», які районовані в Україні, Росії, Білорусі та країнах Балтики. Сорти «Валентина», «Поліська» готуються для передачі до Державного сортовипробування рослин України. Крім того, до Держреєстру занесений новий сорт топінамбуру – «Родинний».

Професором Положенцем В. М опубліковано більш ніж 500 наукових праць, з них 11 монографій: «Топінамбур, харчова і лікувальна культура», «Захист картоплі від хвороб і шкідників в агроценозі Полісся», «Бактеріальні хвороби картоплі», «Про картоплю», «Агроекологічні основи вирощування

картоплі», «Альтернатива картоплі», «Про топінамбур», «Срібляста парша картоплі», «Технологія вирощування картоплі на Житомирщині», «Хвороби шкідники та бур'яни картоплі», «Downy mildew of cucumber of Gherkin type and immunological potential of breeding material», 20 навчальних посібників: «Патогенез хвороб рослин», «Генетика рослин», «Селекція плодкових культур», «Основи наукових досліджень в агрономії і захисті рослин», «Генетика», «Хвороби і шкідники картоплі», «Довідник майстра по вирощуванню картоплі», «Карантинні фітонематоди», «Фунгіциди і технічні засоби їх застосування», «Біологічні препарати для захисту рослин і технічні засоби їх застосування», «Гербіциди і десиканти та технічні засоби їх застосування», «Інсекто-акарициди та технічні засоби їх застосування», «Інтегрований захист цукрових буряків від хвороб, шкідників і бур'янів», «Моніторинг хвороб сільськогосподарських культур», «Термінологічний словник-довідник з фітопатології», «Засоби захисту рослин від шкідливих організмів», «Інтегрований захист картоплі від хвороб, шкідників і бур'янів», «Основи наукових досліджень в агрономії», «Хвороби цукрових буряків і захист від них», «Хвороби картоплі та захист від них» та понад 20 рекомендацій для агропромислового виробництва.

Віктор Михайлович запропонував науково-обґрунтовану екологічну систему насінництва картоплі для Житомирської, Волинської, Рівненської областей і отримав 15 авторських свідоцтв на винаходи. Він формує наукову школу в напрямку карантину і захисту рослин, зокрема під його керівництвом захищено 15 кандидатських дисертацій, а в даний час є науковим керівником п'яти аспірантів, двох здобувачів докторських дисертацій та консультантом.

Головною науковою проблемою сьогодення, яку розв'язує професор Положенець Віктор Михайлович є «Фітосанітарний моніторинг, етіологія і патогенез хвороб картоплі та удосконалення прийомів щодо зниження їх шкодочинності в Україні» та «Випробування і відбір сортозразків картоплі, овочевих та плодово-ягідних культур з найменшим накопиченням радіонуклідів, придатних для громадського, дитячого і дієтичного харчування».

Професор Положенець В. М. проводить велику роботу щодо запровадження наукових досліджень проблеми прискореного розмноження районуваних, перспективних та дефіцитних сортів польових культур на базі агропідприємств різних форм власності.

Віктор Михайлович приймав участь у формуванні Законів України «Про захист рослин» та закон «Про карантин рослин». Включений до складу державної комісії по районуванню нових сортів польових культур, науково-технічної ради Міністерства аграрної політики і продовольства України та є членом двох спеціалізованих рад із захисту докторських дисертацій.

Професор Положенець В.М. здійснив вагомий внесок у розвиток аграрної науки і освіти України. Регулярно впроваджує у навчальний процес нові методи досліджень, сприяє в проведенні міжнародних конференцій і нарад з актуальних проблем біотехнології, селекції, імунітету та захисту рослин.

За наукові досягнення і підготовку висококваліфікованих кадрів для сільськогосподарського виробництва В.М Положенець удостоєний почесного

звання «Заслужений діяч науки і техніки України» та нагороджений медалями: «За трудову доблесть», «Винахідник СРСР», срібною медаллю ВДНГ СРСР та знаком «Відмінник освіти України» і нагородою Ярослава Мудрого. За вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки і освіти нагороджений дипломом учасника Всеукраїнського видавничого проекту «Науково-освітній потенціал України».